

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий морський гуманітарний інститут

Кафедра «Філологія»

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни «Гендерні особливості політичного дискурсу»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень	
Програма навчання	Освітньо-професійна	
Галузь знань	03	«Гуманітарні науки»
Спеціальність	035	«Філологія»
Освітня програма	«Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)»	
Цикл дисциплін	Вибіркові	
Курс та семестр	I курс, семестр	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 академічних годин	
Види аудиторних занять	Лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Немає	
Форми контролю	Залік	

Викладач:

Шерстюк Ольга Ігорівна, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри «Філологія», olusha972@gmail.com, Москалюк Олена Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри «Філологія», moskalyukev@gmail.com

Мета навчальної дисципліни полягає у дослідженні гендерних аспектів політичного дискурсу через аналіз актуальності проблеми гендерної рівності британських та американських політиків, виявленні та описі мовних та мовленнєвих засобів, комунікативних стратегій та тактик, які використовуються у політичному дискурсі політичними діячами в аспекті гендерної маркованості.

Програмні результати навчання.

ПРН-10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних

методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН-14. Створювати, аналізувати й редагувати, а також перекладати тексти різних функціональних стилів та жанрів.

ПРН-15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН-17. Здатність здійснювати науковий аналіз різножанрового матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів філологічного та перекладознавчого спрямування, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих різножанрових текстів.

Очікувані результати навчання дисципліни:

Здобувач вищої освіти знає:

- 1) новітні підходи до розуміння гендерних особливостей політичного дискурсу у сучасній системі лінгвістичних знань;
- 2) генезис гендерних досліджень у лінгвістиці та основні традиційні відмінності мови жінок та чоловіків;
- 3) комунікативні стратегії та тактики, які використовуються політиками у передвиборчих промовах, з позиції гендерного виміру;
- 4) лінгвостилістичні способи реалізації гендерних відмінностей у передвиборчих промовах на лінгвостилістичному рівні мовної системи.

Здобувач вищої освіти вміє:

- 1) обирати оптимальні методи та самостійно здійснювати дослідження гендерних стереотипів;
- 2) самостійно працювати з мультимовним матеріалом як передумовою можливого прогнозування і вирішення комунікативних конфліктів;
- 3) визначати критерії виділення передвиборчих промов як жанрового різновиду політичного дискурсу; описувати універсальні лексико-семантичні, синтаксичні, стилістичні характеристики, базові стратегії та тактики;
- 4) користуватися науковою літературою, аналізувати іншомовний текст, дискурс у цілому та його комунікативні фрагменти за функціонально-стилістичним розшаруванням;
- 5) здійснювати дискурс-аналіз, володіти методами концептуального аналізу.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції і	практичні	лабораторні	самостійні
1	2	3	4	5	6

1	Тема 1. Проблема комунікативної стратегії у політичному дискурсі	2	2		6
2	Тема 2. Еволюція гендерних аспектів англomовного політичного дискурсу	2	2		6
3	Тема 3. Гендерні відмінності у мовній поведінці чоловіків та жінок	2	2		8
4	Тема 4. Гендерна специфіка політичного дискурсу та засоби її реалізації	2	2		8
5	Тема 5. Лексико-морфологічні особливості мовленнєвих висловлювань політиків – чоловіків та жінок	2	2		12
6	Тема 6. Синтаксичні особливості промов політиків у гендерній проєкції	2	2		10
7	Тема 7. Гендерна маркованість стилістичних засобів у передвиборчих виступах	2	2		6
8	Тема 8. Гендерна віднесеність комунікативно-прагматичного рівня у передвиборчих промовах британських та американських політиків	2			4
	Всього	16	14		60

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти за дисципліною забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час аудиторних занять.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі заліку.

Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Сутність поняття «гендер» у політичному дискурсі.
2. Основні мовні підходи в гендерних дослідженнях.

3. Основні етапи розвитку гендерних досліджень у мовознавстві.
4. Процес зародження гендерних досліджень.
5. Період інтенсивного розвитку гендерних досліджень.
6. Аспекти гендерних інтересів у політичному дискурсі.
7. Методи соціолінгвістичного аналізу для гендерних досліджень у політичному дискурсі.
8. Феміністична лінгвістика та феміністична політика у політичному дискурсі.
9. Жіночий рух і мовна політика в США та Великій Британії.
10. Визначення «жіночого мовлення».
11. Основні риси жіночого мовлення у політичному дискурсі.
12. Основні ознаки чоловічого розмовного стилю у політичному дискурсі.
13. Основні ознаки «жіночої» розмовної поведінки у політичному дискурсі.
14. Сучасне дослідження гендерних мовних відмінностей у політичному дискурсі.
15. Соціальний аспект жіночого/чоловічого мовлення через семантичні відмінності у політичному дискурсі.
16. Гендерний аспект фразеології у політичному дискурсі.
17. Дегендерні та регендерні тенденції у політичному дискурсі.
18. Стратегія і тактика мовлення у політичному дискурсі: гендерний аспект.
19. Гендерний конфлікт проти конфлікту «стилів спілкування».
20. Когнітивний аспект гендерних досліджень у політичному дискурсі.
21. Формування гендерних стереотипів. Його характеристики.
22. Гендерні стереотипи у політичному дискурсі.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Нагорна Л. Б. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. НАН України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень. К.: Світогляд, 2012. 316 с.
2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2012. 712 с.
3. Основи теорії гендеру. Навчальний посібник. К.: "К.І.С.", 2020. 536 с.
4. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність : монографія. Київ, 2014. 392 с.
5. Chilton P. Analysing Political Discourse. London; New York, 2014. 350 p. ^[1]_{SEP}

Допоміжна література

1. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К.: Довіра, 2017. 205 с.
2. Мартинюк А.П. Конструювання гендеру в англомовному дискурсі. Харків: Констата. 2014. 292 с.
3. Edelman M. Political Language. New York, 2010. 277 p.
4. Musolf A. Metaphor and Political Discourse. Analogical Reasoning in Debates about Europe. Basingstoke, 2014. 240 p.

Інформаційні ресурси

1. Дожук М.П. Концепція гендеру та його відображення у сучасному мовознавстві: понятійний аспект. URL: http://www.confcontact.com/2009fil/7_dozhuk.htm
2. Мельник Ю.П. Об'єктивація гендерних стереотипів у сучасній лінгвістичній науці. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VZhDU/2009_45/23_45.pdf ^[1]_{SEP}
3. Donald Trump at a rally in Cedar Rapids, Iowa. URL: <https://www.washingtonpost.com/news/post-politics/wp/2017/06/22/with-a- raucous-rally-in-cedar-rapids-trump-transport-himself-back-to-2016/>.
4. Donald Trump's speech at campaign rally (23 January 2016). URL: <https://www.c-span.org/video/?403832-1/presidential-candidate-donald- trump-rally-des-moines-iowa/>.
5. Hillary Clinton. First presidential debate (September 26, 2016). URL: <https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2016/09/26/the-first- trump-clinton-presidential-debate-transcript-annotated/>.
6. Hillary Clinton's speech in Warren, Michigan (August 11, 2016). URL: <https://www.newsweek.com/hillary-clinton-full-transcript-economic-speech- 489602>.